

ΓΑΚ-ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1876-1940)

από την ίδρυση των ΓΑΚ και τα εκατοντάχρονα μιας
έκθεσης

3 Μαΐου – 31 Αυγούστου 2014

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Κέρκυρα 2014

Σπυρίδων Μ. Θεοτόκης

Ο Σπυρίδων Θεοτόκης του Μάρκου γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1875 και διαδέχθηκε τον πατέρα του στην Δ/ση του Αρχείου Ιονίου Γερουσίας, το οποίο από το 1914 υπήχθη στα ΓΑΚ. Στη θέση αυτή παρέμεινε μέχρι το 1935, οπότε παραιτήθηκε, αφού διορίστηκε Νομάρχης Ηρακλείου. Αποχώρησε μετά από μερικούς μήνες από τη δημόσια υπηρεσία και ιδιώτευε στην Κέρκυρα όπου πέθανε τον Νοέμβριο 1940, λίγες μέρες μετά την κήρυξη του ελληνοϊταλικού πολέμου.

Το κυριώτερο έργο του καρπός της θητείας του στο Αρχείο της Ιονίου Γερουσίας ήταν το «Αναμνηστικόν Τεύχος της Πανιονίου Αναδρομικής Εκθέσεως, Μέρος Α' Ενετοκρατία, Μέρος Β' Δημοκρατούμενοι Γάλλοι» (Κέρκυρα, 1914, 1917). Στο έργο αυτό δημοσιεύτηκαν για πρώτη φορά πολλά έγγραφα που διαφωτίζουν πολλές πτυχές της επτανησιακής ιστορίας. Μεταξύ του 1926 και 1932 ο Θεοτόκης εστάλη επανειλημμένες φορές από το Κράτος και την Ακαδημία Αθηνών στα Αρχεία της Βενετίας, όπου οι έρευνές του έφεραν στο φως ανεκτίμητα ντοκουμέντα για την ιστορία της Κρήτης και της Επτανήσου. Από αυτά τα αφορώντα στην κρητική ιστορία εκδόθηκαν από την Ακαδημία Αθηνών στη σειρά Μνημεία της Ελληνικής Ιστορίας (Αθήναι 1933 και 1936-37). Πρωτοβουλία του Θεοτόκη ήταν η

έκδοση σε 10 τόμους του Αρχείου Καποδίστρια, στους οποίους θα περιλαμβάνονταν, ταξινομούνταν και υπομνηματιζόταν το υλικό του Αρχείου του Κυβερνήτου και των αδελφών του, το οποίο σωζόταν ως τον τελευταίο πόλεμο στους απογόνους της οικογένειας. Εκ των δέκα τόμων εξεδόθη μόνον η αλληλογραφία του Ι. Καποδίστρια-Σ. Εϋνάρδου (Αθήναι, 1929-1930) και μερικές άλλες μικρότερες εργασίες, αποσπασματικού χαρακτήρα.

Πολλές εργασίες του Θεοτόκη δημοσιεύθηκαν κατά καιρούς σε περιοδικά και εφημερίδες. Κατάλογος των δημοσιευμάτων αυτών περιλαμβάνεται στην μελέτη του Κ. Δαφνή «Κερκυραίοι Ιστορικοί και ο Σπυρ. Θεοτόκης» Κερκυραϊκά Χρονικά 5/1956.

Ο Θεοτόκης υπήρξε κατεξοχήν ερευνητής. Όλες οι εργασίες του χαρακτηρίζονται από ευσυνειδησία και μεθοδικότητα. Γνώριζε να αξιοποιεί για τις ιστορικές έρευνες το αρχειακό υλικό. Κατ' αυτό τον τρόπο η συμβολή του υπήρξε ιδιαίτερα αξιοσημείωτη σε ό,τι αφορά τις ιστορικές σπουδές για την Κρήτη και την Επτάνησο.

Οικογενειακό περιβάλλον και καταβολές

1.

Ληξιαρχική πράξη βάπτισης του Μάρκου-Αλοϋζίου Θεοτόκη του Σπυριδωνος και της Στελιανής Ποφάντη στις 14.10.1825. Σημειώνεται ότι το βρέφος ήταν 14 μηνών.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ληξιαρχικές Πράξεις Εκκλησιών, Φ. 132, βιβλ. 2.

2.

Ο Μάρκος Θεοτόκης και η σύζυγός του Αγγελική Πολυλά την εποχή του γάμου τους (1869).
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή, Φ. 285, φωτ. 223 (52).

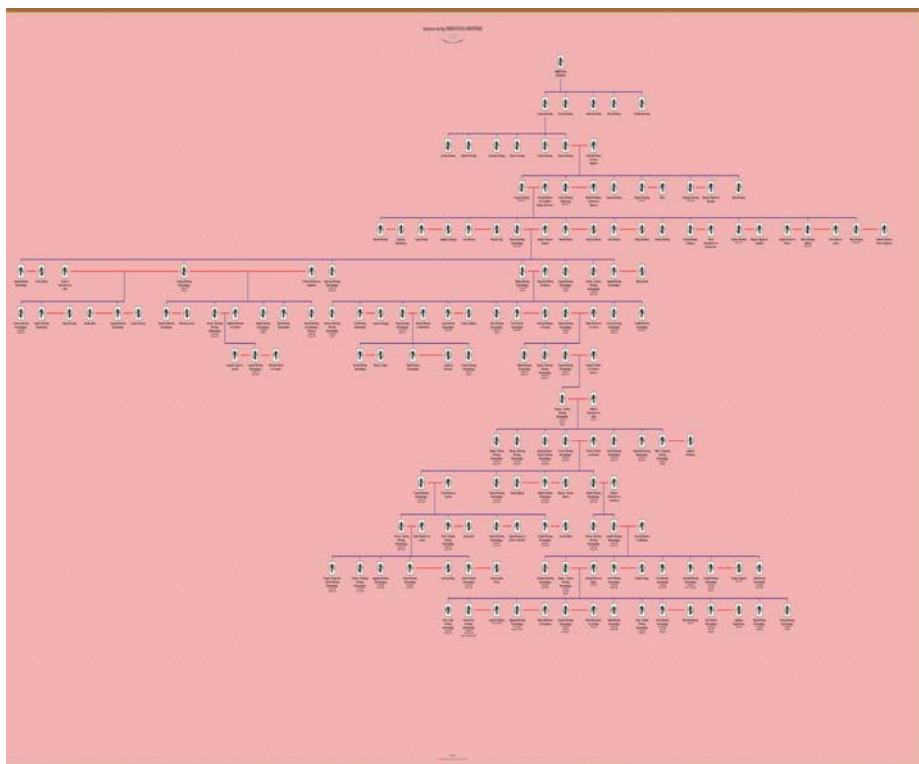
3.

Ληξιαρχική πράξη βάπτισης της Αγγελικής Πολυλά του Μιχαήλ και της Αιμηλίας Φώκιερ στις 14.2.1850.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ληξιαρχείο, 1850/Β/155.

4.

Εντομολογικόν μουσείο ιδρυθέν εν έτει 1887. Ιδιοκτήτης Κωνσταντίνος Θεοτόκης, Διευθύνων Δημήτριος Θεοτόκης, Ευεργέτης Σπυριδων Θεοτόκης. Από τα ανέμελα παιδικά αλλά ευφάνταστα χρόνια της οικογένειας Μάρκου Θεοτόκη, υπό την επιτροπή του θείου Αλέξανδρου.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ιδιωτικό Αρχείο Σπυριδωνος Θεοτόκη, Φ. 2, υπ. Γ, 5.

5.
Ο Σπυρίδων Θεοτόκης (1876-1940) σε ώριμη ηλικία.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή*, Φ. 284, φωτ. 1266.
6.
Ληξιαρχική πράξη γέννησης του Σπυρίδωνος Θεοτόκη του Μάρκου και της Αγγελικής Πολυλά στις 25.4.1876.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ληξιαρχείο*, 1876/Γ/55.
7.
Ο Αλέξανδρος Θεοτόκης, μεγαλύτερος αδελφός του Μάρκου. Γνωστός και ως ο «Έλληνας Δαρβίνος» για το πρωτοποριακό έργο του στη ζωολογία.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή*, Φ. 285, φωτ. 231 (48).
8.
Ληξιαρχική πράξη βάπτισης του Αλεξάνδρου Θεοτόκη του Σπυρίδωνος και της Στελιανής Ποφάντη στις 30.08.1823. *Το βρέφος ήταν 10 μηνών.*
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ληξιαρχικές Πράξεις Εκκλησιών*, Φ. 132, βιβλ. 2.
9.
Ο Μάρκος Θεοτόκης με τους τρεις γιους του, Κωνσταντίνο-Στέφανο, Δημήτριο-Θεμιστοκλή και Σπυρίδωνα γύρω στο 1880.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή*, Φ. 285, φωτ. 221 (56).
10.
Η Αγγελική Πολυλά, μητέρα του Σπυρίδωνα με τη νύφη της Ερνεστίνα, σύζυγο του Ντίνου Θεοτόκη.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή*, Φ. 285, φωτ. 266 (65).
11.
Ο Μάρκος Θεοτόκης με τον γιο του Σπυρίδωνα.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, υπ. Β, α.
12.
Οικογενειακή φωτογραφία του Μάρκου Θεοτόκη και της συζύγου του Αγγελικής με τις κόρες τους Ελένη, Ιουλία, Όλγα, Μαρία και τη νύφη τους Ερνεστίνα.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Δαφνή*, Φ. 285, φωτ. 222 (57).

Προσωπική αλληλογραφία

1.
Επιστολή 26.7.1896 του Γιάγκου Κεφαλά, ανιψιού του, προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Ενημερώνει για την αναχώρηση του Ντίνου Θεοτόκη και του Λορέντζου Μαβίλη για την Κρήτη, προκειμένου να καταταγούν εθελοντές.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη), Φ. 1, αρ. 88
2.
Έμμετρο στιχούργημα του Σπυρίδωνος Θεοτόκη ... . *Εις τον καιρόν που ανάνειωσεν ο αναστεναγμός μου, (1.1.1907) με παραλλαγές.*
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη, Φ. 2, Β
3.
Επισκεπτήρια κάρτα 1.11.1907 του Λορέντζου Μαβίλη. Καταθέτει το θαυμασμό του για τον Ντίνο.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη), Φ. 1, αρ. 108

4.
Συνοπτική ιστορία της οικογένειας Θεοτόκη στη γαλλική γλώσσα. Προοριζόταν ίσως για την έκδοση Ραγκαβή, *Le livre d'or de la noblesse ionienne*. Επισημαίνονται οι κλάδοι της οικογένειας και τα επιφανή μέλη αυτής.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, Ζ
5.
Συλλυπητήρια επιστολική κάρτα έτους 1912 του Ανδρέα Ανδρεάδη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη για το θάνατο του πατέρα του Μάρκου.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1900-1909 αρ. 7
6.
Επιστολή 12.9.1914 του Ντίνου Θεοτόκη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη σχετική με το χειρόγραφο του Ερωτόκριτου.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 50
7.
Οδή για τα Εφτά Νησιά του Μαρίνου Σιγούρου 7.8.1915 που αποστέλλει στον Σπυρίδωνα Θεοτόκη για να περιληφθεί σε βιβλίο του ως επίλογος.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 161
8.
Συλλυπητήρια επιστολή 15.8.1923 του Μάρκου Ζαβιτζιάνου προς την Αγγελική Θεοτόκη, μητέρα του Σπύρου για το θάνατο του Ντίνου.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 45
9.
Δίπλωμα του Σπυρίδωνος Θεοτόκη ως μέλους της Αστρονομικής Εταιρείας της Ελλάδος (Έδρα εν Κερκύρα) 29.11.1927, που του απονεμήθηκε με πρόταση του ιδρυτή της Φελίξ Λαμές.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, Υπηρεσιακή Αλληλογραφία αρ. 20
10.
Επιστολή 20.09.1930 του Νάσου (Δετζώρτζη), ανιψιού του, προς τον «αγαπημένο του μπάρμπα» Σπύρο Θεοτόκη. Τον ενημερώνει για θέματα οικογενειακά καθώς και για διάφορες δουλειές που του είχε αναθέσει σχετικές με τις δημοσιεύσεις διαφόρων έργων του. Τελειώνει με παράπονο λέγοντας ...γράφτε μου κανένα λόγο του φλιμμένου...
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1930-1939 αρ. 1

11.

Επιστολή 22.03.1933 του Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Νταβιάτζο) από την Αθήνα προς τον «φίλτατο» Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Του εκφράζει τον θαυμασμό για την προσωπικότητα και το έργο του και διατυπώνει απαισιόδοξες σκέψεις για την εποχή του, την πτώση των ηθών και την παρακμή του πνεύματος.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1930-1939 αρ. 17

12.

Κριτική του Σπυρίδωνος Θεοτόκη στο βιβλίο της Αδέλας Μέγλιν, *Ήσκιοι στα νερά* (1938). Η κριτική που ασκείται είναι έντονη λόγω της ιδεολογικής αντίθεσης του Θεοτόκη στα πρότυπα που ενσαρκώνουν οι ήρωες του έργου.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, Β

Πανιόνια Αναδρομική Έκθεση (1914)

1.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, *Αναμνηστικόν τεύχος της Πανιονίου αναδρομικής Εκθέσεως: Μέρος Α' Ενετοκρατία, Μέρος Β' Δημοκρατούμενοι Γάλλοι, Εν Κερκύρα, Χρωμοτυπολιθογραφείον Αδελφ. Γ. Ασπιώτη, 1914, 1917, σ. α' μέρος 137, β' μέρος 272.*

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Αρχειοθήκες Καποδιστριακού*, Φ. 2, Βιβλία 2

2-5.

Φωτογραφίες από τα εκθέματα της Πανιόνιας Αναδρομικής Έκθεσης του 1914, που έλαβε χώρα στα Παλαιά Ανάκτορα Κέρκυρας. Στην μία εξ αυτών απεικονίζεται το ακρόπρωρο (ακροστόλιο) του κατέργου του Μάρκου Θεοτόκη με την ολόσωμη μορφή του Αγ. Σπυρίδωνος. Το κάτεργο εφοδίαζε με νερό τον ενετικό στόλο καθ' όλη τη διάρκεια της πολιορκίας του 1716, αψηφώντας τα εχθρικά πυρά. Το 1914 το κειμήλιο ανήκε στην κόμισσα Θηρεσία Θεοτόκη-Κόντη.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 2, υπ. 3

6.

Έγχρωμη κάρτα της Κεντρικής Επιτροπής επί του Πανηγυρισμού της Πεντηκονταετηρίδος της Ενώσεως της Επτανήσου (1864-1914).

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Διάφορα 7

7.

«Ημερολόγιον Αναδρομικής Εκθέσεως 1914. Από 24 Απριλίου μέχρι...»

Χειρόγραφο ημερολόγιο εσόδων-εξόδων (24.4.1914 – 15.6.2014) που τηρούσε ο Σπυρίδων Θεοτόκης για την οργάνωση της μεγάλης Πανιόνιας Αναδρομικής Έκθεσης του 1914, με θεματικό άξονα κυρίως τη Βενετοκρατία. Ο Σπυρίδων Θεοτόκης ήταν ο κύριος διοργανωτής της Έκθεσης αυτής, ο υπεύθυνος για την κατασκευή των Οικοσήμων, που κοσμούν σήμερα τις αίθουσες των Γενικών Αρχείων Κέρκυρας και συγγραφέας των σημαντικών καταλόγων που την συνόδευσαν. Το εντυπωσιακό είναι ότι η Έκθεση πέραν της πρωτοτυπίας, της πολυσυλλεκτικότητας και της άρτιας μουσειολογικής της τεκμηρίωσης δεν υπερέβη τον προϋπολογισμό της και άφησε κέρδος.

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11

8.

Ιωάννου Τυπάλδου-Λασκαράτου, «Τα οικόσημα του Αρχείου της Ιονίου Γερουσίας: (Συλλογή Σ. Θεοτόκη)», *Ανάτυπο εκ του Δελτίου της Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας της Ελλάδος*, 3/1982, σ. 168-200.

ΓΑΚ-ANK, *Βιβλιοθήκη*, Τ.Α.: 938.08

9.

Επιστολή 7.8.1917 του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Ευχαριστεί για την παραλαβή του αναμνηστικού τεύχους της Πανιονίου Εκθέσεως. Εκφράζει την απογοήτευσή του που δεν μπόρεσε να συμμετάσχει ενεργά στην έκθεση λόγω πένθους για το θάνατο του πατέρα του.

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11, *Αλληλογραφία 1910-1919*, αρ. 28

10.

Επιστολή 10.5.1914 του Αλ. Δενδρινού εξ Ιθάκης προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Πρόκειται για συνοδευτική επιστολή των εκθεμάτων που αποστέλλει η Ιθάκη ως συμμετοχή της στην Πανιόνια Αναδρομική Έκθεση του 1914.

Αναφέρεται στο περιεχόμενο των εκθεμάτων που αφορούν κυρίως την υποδοχή που επιφύλαξε η Λευκάδα στους πρόσφυγες της Ελληνικής Επανάστασης. Περιέχει συνημμένο κατάλογο των εκθεμάτων.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11, Αλληλογραφία 1910-1919, αρ. 13

11.

Επιστολική κάρτα 29.5.1915 του Αρχιεπισκόπου Κερκύρας και Παξών Σεβαστιανού προς τον «ελλόγιμο» Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Ευχαριστεί θερμά για την παραλαβή του Α' τχ. της Πανιονίου Εκθέσεως και εκφράζεται κολακευτικά για την οικογένεια Θεοτόκη (...για την των Θεοτοκών φιλομουσία...).

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11, Αλληλογραφία 1910-1919, αρ. 19

12.

Επιστολή από τη Ζάκυνθο 3.6.1915 του Αντωνίου Κομούτου προς τον «κόντε» Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Εκφράζεται με πολύ κολακευτικά λόγια για τον κατάλογο της Έκθεσης, την οποία χαρακτηρίζει «μέγα πατριωτικόν έργον». Συγκρίνει την προσφορά της Επτανήσου με τη σημερινή πολιτική «αγυρτίαν και την εκ προμελέτης πατριδοκαπηλείαν». Εκφράζει την ελπίδα ότι στο β' μέρος της εργασίας θα περιληφθεί εικόνα της «tabacière με τα 36 brillants» που δώρισε ο τσάρος Αλέξανδρος Α' της Ρωσίας στον πάππο του, τελευταίο ηγεμόνα της Επτανήσου Πολιτείας.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11, Αλληλογραφία 1910-1919, αρ. 20

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και το Αρχείο Ιονίου Γερουσίας

1-2.

Σπάραγμα πραγματείας περί Αρχαιοφυλακείων και υπόμνημα περί του Αρχείου Ιονίου Γερουσίας με τίτλο: «Και πάλιν και πάλιν δια τα αρχεία».

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 5, υπ. 9

3.

Το ΦΕΚ ίδρυσης των Γενικών Αρχείων του Κράτους (334/Α/18.11.1914).

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Συλλογή ΦΕΚ*, Φ. 1914 / Α

4.

Σχέδιο υπομνήματος Σπυρίδωνος Θεοτόκη, Δ/ντού Αρχείου Ιονίου Γερουσίας προς το Υπουργείο Παιδείας σχετικό με το περιεχόμενο του αρχείου και τον τρόπο ταξινόμησης αυτού.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Αρχειοθήκη Γ' Καποδιστριακού Αρχείου*, Φ. 1, Αρχειακές συλλογές, υπ. 8

5.

Αντίγραφο αλληλογραφίας Θεοτόκη, Διευθυντή του Αρχείου Ιονίου Γερουσίας με το Υπ. Παιδείας (μέσω του Νομάρχου

Κερκύρας) περί προσδιορισμού αιθουσών εγκατάστασης του Αρχείου στα Παλαιά Ανάκτορα λόγω της σπουδαιότητάς του.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, Υπηρεσιακή Αλληλογραφία, αρ. 6

6.

Σχέδιο υπομνήματος Θεοτόκη (χ.χ.) με έντονη διαμαρτυρία για την παραχώρηση εκ μέρους της αεροπορικής άμυνας των Παλαιών Ανακτόρων στο Υπ. Παιδείας, χώρου που παρουσίαζε τεράστια προβλήματα. Αποδίδει πολιτικές ευθύνες στους παράγοντες του τόπου. Αναφέρει χαρακτηριστικά ...Οι δε αντιφρονούντες πολιτικοί παράγοντες, οίτινες και ούτοι εν συνεργασία μετά πάντων των άλλων, εν στενή επαφή να συνεργάζονται δια το καλόν του τόπου, αντιδρώσιν εις πάσαν ενέργειαν, αντιδρώσι εν συνεννοήσει μετά των κρατικών αντιπροσώπων και ούτω πάντοτε ματαιούνται, πάσα προσπάθεια προς αναζωογόνησιν και ανόρθωσιν του δυστυχούς τούτου τόπου. Αλλ' ο λαός οφείλει να ανανήψει εκ του ληθάργου και ν' αποδείξει ότι εν τη ενώσει του η ευημερία του, ας απολακτίσει πάντας όσους αντιδρώσι, η δεν ενεργώσι ως έχουσι καθήκον, δια την περιφρούρησιν και την αναγνώρισιν των δικαιωμάτων του...

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 2, Υπηρεσιακή Αλληλογραφία, αρ. 8

7.

Επιστολή 26.12.1913 του Ανδρέα Ανδρεάδη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Εκφράζει με πάθος την πεποίθησή του ότι ο Θεοτόκης πρέπει να ενισχυθεί στην προσπάθειά του να διοριστεί υπάλληλος στο Αρχείο, παρακάμπτοντας το εμπόδιο του νόμου που ως προϋπόθεση θέτει το πτυχίο νομικής. Αν ίσχυε και παλιότερα ο ίδιος νόμος ούτε ο πατέρας του ούτε ο Νικολίνος Βούλγαρης (Ν.Τ. Βούλγαρης) θα είχαν διοριστεί. Θεωρεί ότι ο Θεοτόκης είναι ο μοναδικός άνθρωπος που ενδιαφέρεται για τα Αρχεία στη χώρα.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1910-1919 αρ. 9

8.

Επιστολή του Ανδρέα Ανδρεάδη (1914) προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Προβαίνει στην εμπιστευτική ανακοίνωση ότι συμμετείχε στην επεξεργασία του νόμου για τα αρχειοφυλακεία της Επτανήσου όσον αφορά στα προσόντα διορισμού υπαλλήλων και περιέλαβαν στο προσοντολόγιο τη συγγραφή ιστορικών μελετών.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1910-1919 αρ. 15

9.

Επιστολή 30.12.1919 του Γιάννη Βλαχογιάννη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Τον ευχαριστεί για την ενημέρωση

σχετική με το αλληλοδιδασκτικό σχολείο του Πολίτη και τον πληροφορεί ότι δεν έγινε η νομοθετική ρύθμιση περί Αρχείων σύμφωνα με τις προσδοκίες του.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 23

10.

Αντίγραφο επιστολής του Σπυρίδωνα Θεοτόκη 14.11.1931 προς τον Γενικό Γραμματέα της Ακαδημίας Αθηνών σχετικά με την οργάνωση πολιτικού μνημόσυνου για τα 100 έτη από το θάνατο του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια με κεντρικό ομιλητή τον ίδιο.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 69

Βενετία –χρόνια σπουδής και έρευνας– Κρήτη

1.

Έκθεση Θεοτόκη προς το Υπουργείο Εξωτερικών 30.7.1920 περί Ενετικών Αρχείων σχετικών με την Κρήτη με τίτλο «Συνολική μελέτη των εν τω Αρχείω της ενετικής πολιτείας υπάρχόντων εγγράφων αφορώντων την Ελληνικήν ιστορίαν: Έκθεσις Α. 1. Το αρχείον του Δουκός της Κρήτης. 2. Το συμβολαιογραφικόν αρχείον Κρήτης».

Αποτελείται από 26 + 44 δακτυλογραφημένες ή χειρόγραφες σελίδες.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 5, υπ. 3

2.

Μεταγραφή εγγράφων σχετικών με την Κρήτη που πραγματοποιήθηκε από τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη το Σεπτέμβριο του 1921 κατά τη διάρκεια έρευνας στα Κρατικά Αρχεία της Βενετίας. Ενδ.: “Liber Secretorum 13. Pro rebellion Crete copiavit Spiridon a Theotokiis. Septembris 1921 usque”. Οι μεταγραφές αφορούν τα ff. 100^v-154^f και αναφέρονται στη χρονική περίοδο 6.11.1363 - 15.8.1364.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 3, υπ. 2

3.

Αντίγραφο επιστολής Θεοτόκη (Δ/ντή του Αρχείου της Ιονίου Γερουσίας εν Κερκύρα, εις ειδικήν αποστολήν του Υπ. των Εξωτερικών δια την μελέτην των εν Βενετία σωζομένων εγγράφων και χειρογράφων των αφορώντων την Ελληνικήν Ιστορίαν) από Βενετία 8.10.1921 προς το Υπ. των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως στην οποία συνημμένα διαβιβάζει αναφορά σχετική με την έρευνα, μελέτη και αντιγραφή των αρχείων που σώζονται στη Βενετία και αφορούν στην ελληνική ιστορία. Μεταξύ άλλων αναφέρει ότι όλα τα προηγμένα κράτη ήδη έχουν επιδοθεί σε τέτοιου είδους έρευνες (πχ. Μ. Βρετανία, Γαλλία, Αυστρία, Σερβία, κλπ.) και επισημαίνει ότι η ελληνική ιστορία κατέχει τα πρωτεία στα Βενετικά Αρχεία, με το Αρχείο του Δούκα της Κρήτης. Δεν παραλείπει να αναφερθεί στο έργο του Κων/νου Σάθα.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Υπηρεσιακή Αλληλογραφία αρ. 6

4.

Μεταγραφή από το: «Βιβλίον αποφάσεων Frammentario αρχόμενον από του φύλλου 79. 7 Ιανουαρίου 1367. Δουκεύοντος Πέτρου Μοτσενίγου», που πραγματοποίησε ο Σπυρίδων Θεοτόκης κατά τη διάρκεια των ερευνών του στα Κρατικά Αρχεία της Βενετίας. Αφορούν στα ff. 79^f-97^v και αναφέρονται στο διάστημα 7.1.1367-11.7.1368.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 3, υπ. 6

5.
Θεοτόκη Σπυρίδωνος, *Εισαγωγή εις την έρευναν των μνημείων της ιστορίας του ελληνισμού και ιδία της Κρήτης εν τω Κρατικώ Αρχείω του Βενετικού Κράτους*, Εν Κερκύρα, [1926].
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Αρχειοθήκες Καποδιστριακού*, Φ. 2, Βιβλία αρ. 2
6.
Επιστολή από Ηράκλειο Κρήτης 21.1.1927 του Στέφανου Ξανθουδίδη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Αναφέρεται στα ελληνικά αρχεία στη Βενετία και δη στα εκ Κρήτης.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 43
7.
Επιστολή 24.11.1927 από τα Χανιά του Ν. Β. Τωμαδάκη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη, σχετική με το χρυσόβουλλο του Αλεξίου Κομνηνού.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 60
8.
Επιστολή 15.12.1931 της Έλενας Βενιζέλου προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Εκφράζει την ικανοποίησή της που συνετέλεσε στην έκδοση *Μνημεία της Κρητικής Ιστορίας*.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 15
9.
Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, «Α. Πρεσβεία Ρογήρου De Lluria προς την Βενετικήν Γερουσίαν, Β. Η δήθεν αφορμή η προκαλέσασα την αποστασίαν της Κρήτης του 1363», *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, 2/1931, σ. 200-213.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 8, Ανάτυπα αρ. 1
10.
Αγαθαγγέλου Ξηρουχάκη, Αρχιμανδρίτου, *Η εν Κρήτη Επανάστασις του 1363-1366: και το διοικητικόν σύστημα της Βενετίας απέναντι των κοινωνικών τάξεων και της εκκλησίας κατά την μακράν περίοδον της εν τη νήσω κυριαρχίας αυτής (1211-1669)*, Αλεξάνδρεια: Πατριαρχικόν Τυπογραφείον, 1932, σ. 95.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 8, Μονογραφίες αρ. 3
11.
Επιστολή καλωσορίσματος 20.7.1935 του Νικολάου Ι. Παπαδάκη, τ. Δ/ντή του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης στον Σπυρίδωνα Θεοτόκη, Νομάρχη Ηρακλείου. Τον ευχαριστεί για τις υπηρεσίες που προσέφερε στο Ιστορικό Αρχείο Κρήτης και την κρητική ιστοριογραφία.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 123

12.

Ποίημα 3.8.1935 του Δ. Παπαγιαννάκου, αφιερωμένο στον Σπυρίδωνα Θεοτόκη, Νομάρχη Ηρακλείου. Το ποίημα έχει ακροστιχίδα «ΣΠΥΡΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ»

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 10, Ε

13.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, «*Ιάκωβος Φωσκαρίνης ή η Κρήτη το 1570*», *Επετηρίς Εταιρείας Κρητικών Σπουδών*, 1/1938, σ. 186-206.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 8, *Ανάτυπα* αρ. 3

14.

Επιστολή 16.07.1938 του Μηνά Γεωργιάδη (Δημάρχου Ηρακλείου) και Στεργίου Σπανάκη (Εφόρου της Βικελαίας Βιβλιοθήκης Ηρακλείου) προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Ζητούν πληροφορίες από τον Θεοτόκη σχετικές με την ιστορία της ύδρευσης της πόλης του Ηρακλείου.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, *Αλληλογραφία 1930-1939* αρ. 28

Αλληλογραφία με προσωπικότητες

1.
Επιστολή 5.1.1885 του Ιωάννη Α. Ρωμανού προς τον Μάρκο Θεοτόκη, σχετική με τη δοκιμότητα του όρου «κομήτισσα» ως θηλυκού του κόμης.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 155
2.
Επιστολή 5.7.1914 του Σπύρου Λάμπρου προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη, σχετική με την επιστροφή πορτρέτου του Γερουσιαστή Μαυρομάτη, που είχε δανείσει για την οργάνωση της Πανιόνιας Αναδρομικής Έκθεσης.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 97
3.
Επιστολή 29.12.1907 του Federigo Moisis, συμβούλου του Αρχιδούκα Λουδοβίκου Σαλβατόρ από το Brandeis sul Elba της Αυστρίας προς τον Conte Spiro Theotoki για τη διαβίβαση ενός τσεκ.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1900-1909 αρ. 1
4.
Επιστολή 19/1.11.1920 του Μαρίνου Σιγούρου προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Ενημερώνει ότι το Υπ. Εξωτερικών έλαβε την έκθεσή του από τη Βενετία περί των Κρητικών Αρχείων και ανανεώνει την αποστολή του για τρεις μήνες. Παρακαλεί για την επισήμανση, αντιγραφή και περιγραφή ιστορικών εγγράφων περί οίκου των Σιγούρων.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 5
5.
Επιστολή 19.6.1924 του Σπυρίδωνα Δε Βιάζη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Τον ευχαριστεί για την αποστολή διάλεξής του και ζητά βιογραφικό σημείωμα του πατέρα του Μάρκου. Του στέλνει μετάφραση της *Ποιητικής* του Οράτιου της Μαριέττας Γιαννοπούλου.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 27
6.
Επιστολή 2.11.1925 του William Miller προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Τον ευχαριστεί για την αποστολή σπανιότατου βιβλίου σχετικού με την αποστολή του Γλάδσωνα.
ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη (Δωρεά Ζαΐρας Θεοτόκη)*, Φ. 1, αρ. 110

7.
Επιστολή 4.2.1926 του Ευγένιου Ραγκαβή προς τον «φίλτατο» Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Αναφέρεται στην καταγωγή της οικογενείας Ρώμα.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 33

8.
Επιστολή 3.11.1926 του Θεοδώρου Βελλιανίτη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Αποδέχεται πρόταση του Θεοτόκη για να περιληφθεί κερκυραϊκή ύλη στην Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. Αναφέρεται σε διακεκριμένα πρόσωπα της οικογένειας Βελλιανίτη.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 38

9.
Επιστολή 31.1.1927 του Μιχαήλ Λάσκαρι από Θεσσαλονίκη προς τον «σεβαστό κόντε» Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Αναφέρεται σε ποικίλα ιστορικά θέματα, μεταξύ αυτών στην επιγραφή της γέφυρας του Ποταμού Κέρκυρας.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 44

10.
Επιστολή 3.5.1927 της Μαριέττας Γιαννοπούλου-Μινώτου από τη Ζάκυνθο προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη για τη συμμετοχή του με άρθρα στο περιοδικό που εξέδιδε η ίδια με τον τίτλο: *Ιόνιος Ανθολογία*.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 51

11.
Επιστολή 15.5.1927 του Φαίδωνος Κουκουλέ προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη σχετική με την δημοσίευση άρθρων του Θεοτόκη στην *Επετηρίδα* της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 53

12.
Επιστολή 11.10.1928 του Γ. Δροσίνη προς τον Σπυρίδωνα Θεοτόκη. Εκφράζεται θετικά για το έργο του *...που και τυφλός βλέπει πόσο φως θα ρίξει στην ιστορία μας του '21, που η μισή είναι μυθιστόρημα ως τώρα. Όλοι λοιπόν να βάλουμε τα καλά μας και να το σπρώξουμε με δυνατή παλάμη, καθώς σπρώχνουν τα νιόχτιστα καΐκια στο γιαλό...*

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 1, Αλληλογραφία 1920-1929 αρ. 78

Συγγραφική παραγωγή

1.

Η πρωτότυπη μετάφραση του Μάρκου Θεοτόκη των τεσσάρων (4) υπομνημάτων του W.E. Gladstone, Εκτάκτου Αρμοστού της Επτανήσου, περί της πολιτικής κατάστασης των Ιονίων προς τον E.B. Lytton (α' : 28.12.1858, β' : Ιανουάριος 1858, γ' : 15.02.1859, δ' : 27.01.1859). Πρόκειται για το υλικό που χρησιμοποίησε ο Σπυρίδων Θεοτόκης στην μονογραφία του: *Η αποστολή στην Επτάνησο του Γ. Εδ. Γλάδστων. Φέρει την ένδειξη: «W. E. Gladstone's Εκτάκτου Αρμοστού 4 Υπομνήματα. Περί της πολιτικής καταστάσεως των Ιονίων και των μεταρρυθμίσεων. 28 Δεκεμβρίου 1858 Φεβρουαρίου. Μεταφρασθέντα υπό Σπυρίδωνος Μάρκου Θεοτόκη. Εν Κερκύρα 1919».*

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 11, σ. 221.

2.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, *Η αποστολή στην Επτάνησο του Γ. Εδ. Γλάδστων: Σύμφωνα με τα ιδιαίτερα υπομνήματα που έστειλε στην Κυβέρνηση της Μ. Βρεταννίας. Διαβάστηκε στο Σύλλογο των δημοδιδασκάλων Κερκύρας, Κέρκυρα, 1924.*

ΓΑΚ-ANK, *Βιβλιοθήκη*, Τ.Α.: 938.5

3.

Σπυρίδωνος Θεοτόκη, «*Η πρώτη συμμαχία των κυριάρχων κρατών του Αιγαίου κατά της καθόδου των Τούρκων αρχομένου του ΙΔ' αιώνας*», *Επετηρίς της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών* 7/1930, σ. 283-298.

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 10, Συλλογή εντύπων I

4.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, *Οι τελευταίοι χαιρετισμοί του Ρήγα: εξ ανεκδότων χειρογράφων του αρχείου του Ι.Α. Καποδίστρια*, [Ιστορική και λαογραφική Βιβλιοθήκη 9], Σύλλογος προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Βιβλιοπωλείον Ι.Ν. Σιδέρη, 1931, σ. 40.

ΓΑΚ-ANK, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 8, Μονογραφίες 2

5.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, *Κατάλογος χειρογράφων της Εθνικής Βιβλιοθήκης του Αγίου Μάρκου εν Βενετία: κατ' επιλογήν εκ της VI και VII ιταλικής σειράς*, Αθήναι: Εστία, 1932, σ. 136.

ΓΑΚ-ANK, *Βιβλιοθήκη*, Τ.Α.: 091

6.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, *Το σεπτόν λείψανον του Αγίου και Θαυματουργού Σπυρίδωνος*, Κέρκυρα χ.χ., δκτ., σ. 51.

ΓΑΚ-ANK, *Βιβλιοθήκη*, Τ.Α.: 270.82

7-8.

Μνημεία της ελληνικής ιστορίας: Τόμος δεύτερος: Τεύχη Ι, ΙΙ, *Ιστορικά κρητικά έγγραφα εκδιδόμενα ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Βενετίας. Θεσπίσματα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας 1281 -1385, Ἐν Ἀθήναις, Ακαδημία Αθηνών, 1936-1937.*

ΓΑΚ-ΑΝΚ, Βιβλιοθήκη, Τ.Α.: 938.008

9.

Σπύρου Μ. Θεοτόκη, «Ιωάννης Βαπτιστής Θεοτόκης και η δράσις αὐτοῦ κατὰ την επανάστασιν του 1821: ιστορική μελέτη», *Κερκυραϊκά Χρονικά 11/1965*, σ. 40-51. Πρόκειται για κείμενο διάλεξης που δόθηκε στην Αναγνωστική Εταιρία Κερκύρας από τον ίδιο συγγραφέα στις 23.01.1938.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 10, Συλλογή εντύπων ΙΙ

10.

«Διάλεξη ἐπὶ συνοπτικῆς ιστορίας της Ελλάδος κατὰ την Τουρκοκρατίαν». Χειρόγραφο κείμενο διάλεξης του Σπυρίδωνος Θεοτόκη, ενδεικτικῆς των ιστορικῶν αντιλήψεων του καθὼς και του διάχυτου πατριωτισμοῦ του.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 6, Διαλέξεις Ι, φφ. 40.

11.

Σπυρίδωνος Μ. Θεοτόκη, «Η εκπαίδευσις ἐν Ἐπτανήσῳ: (1453-1864) ιστορική μελέτη» μαζί με τη μελέτη του Κ. Δαφνή, «Οι Κερκυραῖοι ιστορικοί και ο Σπυρίδων Μ. Θεοτόκης: ιστορική και βιβλιογραφική επιτομή», *Κερκυραϊκά Χρονικά 5/1956*.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, Βιβλιοθήκη, Περιοδικό Κερκυραϊκά Χρονικά.

12.

Σπυρίδων Μ. Θεοτόκης, *Τα νεανικά χρόνια του Κωνσταντίνου Θεοτόκη: Βιογραφία*, Αθήνα: Πρόσπερος, 1983, σ. 77.

ΓΑΚ-ΑΝΚ, *Ιδιωτικό Αρχείο Σπυρίδωνος Θεοτόκη*, Φ. 10, Συλλογή εντύπων Ι

Το υλικό στο οποίο βασίστηκε η έκθεση προέρχεται από την κατάθεση του προσωπικού αρχείου του Σπυρίδωνος Θεοτόκη από τα τέκνα του, της αείμνηστης Ζαΐρας και κ. Γεωργίου Θεοτόκη στα ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας, προς τους οποίους εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας.